

Aan:
de deelnemende colleges en
dagelijkse besturen in GBLT

Postbus 1098
8001 BB Zwolle
gblt.nl
NL82 DEUT 0319 8046 15
@gbltservice

DATUM	ONDERWERP	BIJLAGEN
8 juli 2022	Voorstel voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling	- Achtergrondnotitie - Ontwerp van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling - Handvest

Geachte colleges en dagelijkse besturen,

Inleiding

Bijgaande achtergrondnotitie met voorstellen voor het aanpassen van de gemeenschappelijke regeling van GBLT is het resultaat van een intensief proces, dat het bestuur van GBLT ruim een jaar geleden startte om de governance toekomstbestendig te maken. Met name voor die situatie dat het aantal deelnemende gemeenten zo is gegroeid dat zij de waterschappen in theorie zouden kunnen overvleugelen bij het nemen van belangrijke beslissingen. Zo'n situatie moet worden voorkomen. Aan de andere kant is het gewenst dat de gemeenten, mocht hun aantal inderdaad groeien, meer positie in het dagelijks bestuur (DB) van GBLT kunnen krijgen.

Tijdens het voorbereidende proces bleek er veel consensus onder de leden van de speciale bestuurlijke werkgroep, bestaande uit leden van het algemeen bestuur (AB), maar ook onder de secretaris-directeuren en hoofden middelen. Met de huidige voorstellen bereiken we dan ook het goede evenwicht van onderlinge solidariteit, uiteenlopende belangen en bedrijfsmatige efficiency.

In de vergadering van het AB van 6 juli is het voorstel voor aanpassing van de gemeenschappelijke regeling behandeld. Naar aanleiding van deze vergadering zijn een 4-tal wijzigingen voorgesteld welke in het ontwerp voor de gewijzigde gemeenschappelijke regeling in de bijlage zijn opgenomen, te weten:

- Het AB kan besluiten om het dagelijks bestuur (DB) uit te breiden met één lid, afkomstig uit de kring van gemeenten, waarbij het DB daarnaast een portefeuillevreiding kan vaststellen die recht doet aan de onderscheiden belangen. Het wordt aan het AB overgelaten om te beoordelen wanneer er van deze mogelijkheid gebruik moet worden gemaakt;
- Wanneer het DB, de voorzitter niet inbegrepen, uit drie leden bestaat heeft, indien de stemmen staken, de voorzitter een doorslaggevende stem;
- Er kan gebruik worden gemaakt van één type dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor een potentiële nieuwe deelnemer;
- De zienswijze procedure voor de bijdrageverordening in standhouden.

Op basis van bovenstaande wijzigingen heeft het AB ingestemd met het aanbieden van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling voor zienswijze door het DB aan de deelnemende colleges en dagelijkse besturen in GBLT.

Ontwerp van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling

Het ontwerp voor de gewijzigde gemeenschappelijke regeling treft u als bijlage bij deze brief aan. Dit is de kern:

- Zwaarwegende besluiten over de wijze van samenwerken kunnen met deze voorstellen nog steeds alleen met unanimiteit onder de deelnemers worden genomen. Daarmee is en blijft het beginsel van gelijkwaardigheid en *one person one vote* geborgd.
- Besluitvorming in het algemeen bestuur (AB) blijft plaatsvinden op basis van consensus: mocht het toch op een stemming aankomen, dan is voortaan een meerderheid van $\frac{3}{4}$ vereist. Voor het wijzigen van die onderdelen van de gemeenschappelijke regeling GBLT die met meerderheid onder de deelnemers kunnen worden genomen, verzwaren we de eis eveneens tot $\frac{3}{4}$. Datzelfde geldt voor het wijzigen van de financiële verdeelsleutels.
- Met het beginsel van $\frac{3}{4}$ meerderheid bouwen we een beveiliging in voor twee theoretisch mogelijke situaties: een blokkade door een enkele deelnemer, en een gemeentelijke blokvorming die de waterschappen overvleugelt. Om die reden wordt voorgesteld de governance tijdig te evalueren, voordat het aantal deelnemende gemeenten zodanig is gegroeid dat zij een $\frac{3}{4}$ meerderheid hebben.

In deze voorstellen wordt het AB de ruimte gelaten om steeds naar bevind van zaken te handelen, gegeven de vraagstukken en belangen die op dat moment aan de orde zijn.

- Het AB kan beslissen om één extra DB-lid uit zijn midden aan te wijzen, afkomstig uit de kring van gemeenten.
- Het AB kan aan de hand van een Handvest potentiële deelnemers besluiten om een dienstverleningsovereenkomst aan te gaan met een niet-deelnemer.
- Het AB bepaalt wanneer de governance wordt geëvalueerd.

In overeenstemming met de wensen van het AB geeft de notitie de voorstellen per besluit weer, zodat de deelnemers een oordeel kunnen uitspreken over ieder voorstel afzonderlijk.

De voorstellen in één oogopslag

1. De omvang van het Dagelijks Bestuur (DB)

Het AB krijgt de mogelijkheid het aantal DB-leden uit te breiden van (inclusief de voorzitter) drie tot vier leden. De voorzitter blijft afkomstig uit de kring van de waterschappen.

Argument: groeit het aantal gemeenten, dan is een extra zetel in het DB voor de gemeenten op zijn plaats. Voor het al of niet gebruiken van deze mogelijkheid, krijgt het AB de ruimte. Het kan naar bevind van zaken handelen, met een goed oog voor alle belangen die dan aan de orde zijn, inclusief de financiële belangen. Het AB neemt zo'n besluit op basis van $\frac{3}{4}$ meerderheid.

2. De Dienstverleningsovereenkomst (DVO)

De bevoegdheid om een DVO aan te gaan komt te liggen bij het AB. Het AB besluit op basis van $\frac{3}{4}$ meerderheid en op basis van een Handvest potentiële deelnemers. Dit Handvest treft u als tweede notitie aan, maar is nog niet vastgesteld door het AB van GBLT. De deelnemers worden uitgenodigd eventuele bedenkingen en bezwaren te melden bij het DB, waarna het AB het Handvest na de zomer zal bespreken en, eventueel aangepast, zal kunnen vaststellen.

Argument: Bij een DVO kunnen veel bestuurlijke, financiële, bedrijfsmatige, juridische en fiscale belangen gemoeid zijn. Het Handvest reikt het bestuur en deelnemers een afwegingskader aan voor de vraag of, en onder welke condities gewerkt kan worden met een DVO. Daarom wordt het oordeel bij het AB gelegd, als hoogste orgaan van het GBLT en waarin iedere deelnemer vertegenwoordigd is.

3. Besluitvorming door het AB

Het AB besluit op basis van one person, one vote en consensus. Ontbreekt die consensus onverhoopt, dan besluit het AB op basis van $\frac{3}{4}$ meerderheid.

Argument: voorkomen dat één deelnemer de besluitvorming in theorie kan blokkeren, een zogenaamde patstelling, en het voorkomen van een eventuele overvleugeling van de waterschappen door de gemeenten die een blok gaan vormen.

4. Aanpassen van de gemeenschappelijke regeling (GR)

De GR kan thans alleen met *unanimiteit* onder de deelnemers worden gewijzigd wanneer het gaat om de bevoegdheden van GBLT en om samenstelling en stemverhoudingen van het AB. Dat blijft zo.

Argument: zo handhaven we de grondslag van de huidige samenwerkingscultuur met o.a. *one person one vote*, gelijkwaardigheid en solidariteit.

Voor overige GR-wijzigingen geldt thans dat dit kan met een meerderheid van stemmen onder de deelnemers. Dat wordt nu verzwaaard tot een $\frac{3}{4}$ meerderheid. Voor het wijzigen van afspraken over de bijdragen, kosten en verdeelsleutels geldt thans ook *unanimiteit* onder de deelnemers. Ook dit wordt omgezet naar een $\frac{3}{4}$ meerderheid.

Argument: dit is in lijn met het voorstel dat AB-besluiten met $\frac{3}{4}$ meerderheid worden genomen; het voorkomt een eventuele overvleugeling van de waterschappen door een blok van gemeenten en een patstelling door een eventuele blokkade door 1 deelnemer.

5. Toetreden

Toetreden van een nieuwe deelnemer, vraagt thans unanimiteit onder de deelnemers. Voorgesteld wordt om dit te wijzigen in $\frac{3}{4}$ meerderheid.

Argument: dit is in lijn met de voorstellen om besluitvorming te laten plaatsvinden op basis van $\frac{3}{4}$ meerderheid en het voorkomt een patstelling door een eventuele blokkade door 1 deelnemer.

6. Evalueren

De governance van GBLT wordt periodiek geëvalueerd, en wanneer naar het oordeel van het AB de verhouding tussen waterschappen en gemeenten uit balans dreigt te raken.

Argument: het AB kan een evaluatie starten voordat de nieuwe balans tussen waterschappen en gemeenten (met het 3/4-beginsel) verstoord kan raken omdat één van beide over $\frac{3}{4}$ van de stemmen komt te beschikken.

Procedure

In een bijlage bij de achtergrondnotitie komt de (wettelijk) voorgeschreven procedure aan de orde. Hierin staat vermeld dat voorafgaand aan het verlenen van toestemming, algemene besturen en gemeenteraden de kans krijgen een zienswijze in te dienen bij de wijzigingsvoorstellen. Dat staat niet in de huidige gemeenschappelijke regeling van GBLT maar is, ten gevolge van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen, per 1 juli 2022 wettelijk verplicht.

In de vergadering van 6 juli heeft het AB besloten de herziening van de Wgr niet mee te nemen in dit proces. Deze Wgr-herziening herijkt de democratische positie van de gemeenteraden en algemene besturen, en vraagt de komende twee jaren veel tijd voor de goede afwegingen door de besturen van de GBLT-deelnemers. In de vergadering van het AB van 6 juli is besloten dat het daartoe een bestuurlijke en ambtelijke werkgroep in het leven zal roepen.

Vraag aan de vertegenwoordigende organen

De colleges en dagelijkse besturen worden gevraagd de achtergrondnotitie, handvest en het ontwerp van de gewijzigde regeling aan te bieden aan hun gemeenteraden, respectievelijk hun algemene besturen.

Het verschilt per deelnemer hoe zo'n voorstel kan worden aangeboden aan de vertegenwoordigende organen. Het college of dagelijks bestuur kan hen voorstellen:

1. kennis te nemen van de achtergrondnotitie, handvest en het ontwerp van de gewijzigde regeling, en

2. te besluiten een zienswijze naar voren te brengen (het college of het dagelijkse bestuur kan hiertoe een concreet voorstel opstellen)
- of
1. kennis te nemen van de achtergrondnotitie, handvest en het ontwerp van de gewijzigde regeling, en
 2. te besluiten geen zienswijze naar voren te brengen

Het AB van GBLT heeft besloten dat, vanwege de vakantieperiode, de termijn van acht weken wordt verruimd naar twaalf weken. Na de zomer, begin oktober, maken het DB en AB van GBLT de balans op en start de procedure waarin de deelnemende colleges en dagelijkse besturen concreet wordt gevraagd in te stemmen met de wijzigingen nadat zij daartoe toestemming hebben verkregen van hun gemeenteraden, respectievelijk algemene besturen.

Graag ontvangen wij dan ook, na kennisneming van de vertegenwoordigende organen, de gemeenteraden, respectievelijk de algemene besturen uw reactie bestaande uit een zienswijze of het besluit om geen zienswijze naar voren te brengen op de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

Wij zien uw reactie graag voor 30 september 2022 tegemoet.

Namens het dagelijks bestuur,

R.A.C. de Haan
Directeur GBLT